

Labyrintem smrti

Lékařka Adélie
řeší vraždu
královy milenky

ARIANA FRANKLINOVÁ

OD AUTORKY BESTSELERU

Vykladačka smrti

JOTA®

Ariana Franklinová

Labyrintem smrti

LÉKAŘKA ADÉLIE ŘEŠÍ VRAŽDU
KRÁLOVY MILENKY

JOTA[®]

BRNO 2010

Copyright © Ariana Franklinová, 2008
Translation © Ina Leckie, 2010
© Nakladatelství JOTA, s. r. o., 2010

ISBN 978-80-7217-739-4

*Věnováno se srdečnými díky dr. Mary Lynchové,
lékařce a člence královských lékařských společností
v Británii a Irsku.*

PROLOG

Hlasy těch dvou mužů se nesly chodbami s ozvěnou, která je činila nesrozumitelnými. Přesto ty zvuky působily zdáním, že jde o obchodní schůzku. Byl to správný dojem. Svým způsobem.

Nájemný vrah zde totiž právě dostával instrukce od svého zákazníka. Jak si to ten člověk zbytečně komplikuje, pomyslel si chvílemi. Ale takoví klienti to zkrátka dělávají.

Je to vždycky stejné; chtějí utajit svou identitu a jsou schopni dostavit se tak zamaskovaní a zahalení, že jim skoro není rozumět. Mají pocit, že je nikdo nesmí vidět, takže si domlouvají schůzky na nepřístupných vřesovištích nebo v kobkách jako tenhle smradlavý sklep. A při předávání peněz jsou samou hrůzou tak nervózní, že bych je mohl rovnou probodnout a klidně utéct s lehkým výdělkem.

Kdyby si aspoň uvědomili, že poctivý atentátník jako já musí být důvěryhodný — vždyť na tom závisí celá moje kariéra. Nějaký čas to sice trvalo, ale poslední dobou se konečně můj latinský pseudonym „Sicarius“ prosazuje jako označení špičkové kvality. Ať už se z latiny přeloží jako „úkladný vrah“ či jako „dýka“, stále pojmenovává hladké odstranění politického odpůrce, manželky nebo věřitele, aniž by vyvstalo jakékoli podezření vůči dotyčnému.

Spokojení klienti pak doporučují toto jméno dalším, kteří mají obdobná trápení, a tváří se při tom, jako by šlo o nevinný

vtípek. „Na to by sis mohl povolat člověka jménem Sicarius,“ říkají, „ten prý umí takové potíže vyřešit jedna radost.“

A když je někdo zmáčkne, brání se: „Copak já, já o tom nic nevím, ale proslýchá se, že se s ním dá setkat v krčmě U Medvěda v Southwarku.“ Nebo u Filloly v Římě. Nebo také v La Boule v Paříži. Anebo kdekoli jinde, třeba v kraji, kde se zrovna v té době rozhodl, že si trochu namastí kapsu.

A tenhle měsíc je to Oxford. Ve sklepě propojeném dlouhým tunelem se sklepením jistého hostince. Zavedl ho sem sluha s tváří skrytou ve stínu mohutné kápě — ach, to je ale opravdu tak zbytečné! — a ukázal na honosný rudý závěs napjatý přes jeden kout, za nímž se ukrývá klient. Přepych drahého sametu ostře kontrastuje s ostrůvky plísně na stěnách a s vrstvou slizkého čehosi pod nohama. Sakra práce, ty boty budu mít úplně zničené.

„A... nebude ten úkol pro tebe příliš obtížný?“ zeptal se závěs. Stejně napjatým hlasem předtím uděloval velmi zvláštní, velmi specifické instrukce.

„Jedná se o poněkud neobvyklé okolnosti, můj pane,“ odvětil vrah. Zásadně je všechny oslovoval „můj pane“. „Dosti nerad zanechávám důkazy, ale pokud si to přeješ...“

„Přeji si to, ale myslím tu otázku jinak,“ řekl závěs. „Netíží tě svědomí? Neobáváš se zatracení vlastní duše?“

A jsme u toho, to je ten moment, kdy klienti oddělují svou morálku od mé; já jsem darebák bez postavení, který třímá tu dýku, kdežto oni jsou ti bohatí, vlivní darebáci, kteří si to objednávají.

Mohl klidně říct: „Inu, je to živobytí a není špatné, ať je Bohem zatracené nebo ne, vždycky lepší než chcípnout hladý.“ Případně: „Já žádné svědomí nemám, mám svoje zásady a těch se držím.“ Mohl dokonce i odseknout: „A co *tvoje* duše, o tu se nebojíš, *můj pane*?“

Jenže oni si za ten svůj cár nadřazenosti zaplatili, a tak se poznáemek zdržel. Namísto toho jen řekl povzbudivě: „Vysoko nebo nízko, můj pane. Papežové, nevolníci, králové, pacholci, dámy, děti — postarám se o kohokoliv —, všichni za stejnou

cenu: sedmdesát pět marek na ruku a stovku, když je práce hotova.“

Držet pevnou cenu byla jedna ze součástí jeho úspěchu.

„Děti?“ Závěs se zachvěl.

A jejej. Jistěže i děti. Děti jako dědicové i děti zděděné. Děti jsou překážkou nevlastnímu otci, tetě, bratru, sestřenicí, kteří by jinak měli volný přístup k majetkům, jen kdyby ta havěť zmizela z cesty. Děti jsou ten nejstabilnější příjem. A přitom by nikoho nenapadlo, že je někdy daleko obtížnější je vyřídit...

Nahlas ale řekl jen: „Možná bychom si mohli ještě jednou projít tvé rozkazy, můj pane.“

Postarej se, aby zákazník pořád mluvil. A poslouchej, zjisti, kdo to je, pro případ, že by se chtěl vyhnout konečnému doplatku. Zabít každého, kdo porušil dohodu, to znamená nejdřív jej vystopovat, a pak, jeho smrt musí být bolestně nápaditá, aby se stala, doufejme, varováním pro budoucí zákazníky.

Hlas za závěsem opakoval, co již bylo vyřčeno. Skutek ať je vykonán toho a toho dne, na takovém a takovém místě a takovými prostředky, aby smrt nastala takovým a takovým způsobem, jisté důkazy ať jsou ponechány, jisté důkazy zcela odstraněny.

Vždycky to chtějí mít dokonalé, přemítal vrah unaveně. Udělej to takhle, udělej to onakhle. Jako kdyby vraždění byla věda a ne umění.

Ale co se dá dělat, v tomto případě měl zákazník vraždu naplánovanou do neobyčejných detailů a disponoval natolik důvěrnou znalostí příchodů a odchodů své oběti, že jistě nebude těžké jeho požadavkům vyhovět...

A tak Sicarius pozorně naslouchal, ne opakovaným instrukcím, ty si zapamatoval už napoprvé, ale tónu hlasu, zaznamenával fráze, které by mohl někdy v budoucnu rozpoznat, číhal na zakašlání, zadržnutí, díky kterému by mohl dotyčného poznat třeba v davu jiných lidí. A zatímco poslouchal, rozhlížel se kolem sebe. Od sluhy v temném koutě už

nic víc nezjistím, ach, jak tam postává, celý důkladně zachumlaný do toho pláště s veleobří kápí a s třesoucí se rukou — no potěš Pán Bůh! — na jílci meče zastrčeného za opaskem, jako kdyby netušil, že by byl mrtvý aspoň dvacetkrát, než by jej stihl vůbec tasit. Žalostný ochránce, ale zřejmě je to jediný člověk, kterému zákazník důvěruje.

A teď ten sklep..., jeho poloha... Vrahovi to místo něco připomínalo, i když možná jen to, že jej zákazník zvolil chytře. Jsou tu tři východy, jedním z nich je ona dlouhá chodba, kterou ho sem sluha přivedl z hostince. Ty další dva mohly vést kamkoli; kupříkladu na hrad nebo snad — zhluboka se nadechl — k řece. Jedinou jistotou je, že jsou to vnitřnosti oxfordské a vnitřnosti, jak vrah velmi dobře osobně věděl, neboť mnohé již za své praxe sám obnažil, bývají nekonečně dlouhé a velmi spletité.

Stavělo se to tu během války Štěpána s Matyldou, samozřejmě. Vrah si s nevolí vzpomněl na rozsáhlé kutání, které během těch třinácti let nešťastných a krvavých šarvátek Anglii doslova podminovalo. Oxford byl strategickým šperkem, jelikož dozíral na hlavní stezky z jihu na sever a od východu na západ, v místech, kde překračovaly řeku Temži, a tudíž válkou značně trpěl. Jedna vlna obléhání střídala druhou a lidé hrabali jako krtci, aby se dokázali dostat z města a zase zpátky. Jednoho dne, napadlo ho — a dej Bůh, ať to není zrovna dnes —, se tohle město celé propadne do toho labyrintu, který v jeho základech vyhlodali.

Oxford, běželo mu hlavou. Město, které většinou drželo s králem Štěpánem, a tedy se špatnou stranou. Je to už dvacet let a ti, kdo boj o něj nakonec prohráli, se stále ještě zadržávají odporem proti Matyldině synovi, Jindřichu Plantagenetovi, jedinému vítězi a králi.

Vrah si už v tomto kraji získal nemálo informací — vždycky se vyplatí vědět, kdo s kým táhne za jeden provaz a proč — a uvažoval, že zákazník je možná jedním z těch válek ještě zahořklých a že jeho úkol má politický charakter.

Což by mohlo znamenat určité nebezpečí. Hamižnost,

chtíč, msta; tyhle motivy jsou všechny jeden jako druhý, ale političtí klienti náležejí většinou k tak vysokým vrstvám, že mívají dokonce sklon skrýt vlastní zainteresovanost tím, že si najmou dalšího vraha, aby odstranil toho prvního, v tomto případě *mě*. To je pak vždycky hodně lopotné práce navíc a vede to jedině k dalšímu krveprolévání, ale rozhodně to nesmí být moje krev, která poteče.

Ale vida! Zákazník se zavrtěl a na mžik oka, rozhodně ne déle, vysunul špičku boty zpod lemu závěsu. Hmm, botička z jemné kozinky, zrovna jako ty moje, a nová, dost pravděpodobně nedávno právě v Oxfordu vyrobená, taky zrovna jako ty moje. Vrahovou hlavou běžely podoby místních ševců.

„Jste tedy dohodnuti?“ zeptal se závěs.

„Jste dohodnuti, můj pane.“

„Sedmdesát pět marek, pravíš?“

„Ve zlatě, pokud bys ráčil, pane,“ upřesnil vrah, stále bodře. „A nejinak i tu stovku po práci.“

„Výborně,“ řekl zákazník a poručil sluhovi, aby předal váček s penězi.

Vůbec si ale ani on, ani jeho sluha neuvědomili, jaké chyby se přitom dopustil.

„Podej mistru Sicariovi ten obnos, synu,“ řekl totiž zákazník.

Ani cinkot zlata v právě předávaném váčku mu nemohl způsobit větší potěšení než to, co právě zjistil o zákaznickově povolání.

A byl tím překvapen.

KAPITOLA PRVNÍ

Ta žena na loži už dávno nemohla křičet. Kromě kopání nohama a bušení pěstmi do prostěradla už se zmítala tiše, jako by jen hrála pantomimu.

A tři jeptišky klečící po stranách lože možná také svou spoluúčast jen předstíraly; jejich rty se nehlasně pohybovaly, neboť jakýkoliv zvuk, dokonce i pouhý šepot modlitby, dokázal v pacientce vyvolat další záchvat křečí. Všechny měly zavřené oči, aby neviděly její hrozné utrpení. Jen žena stojící u nohou postele s prázdným výrazem ve tváři se dívala. Na stěně skotačil v bujném zeleni rajské zahrady Adam s Evou, kypící nevinným dvourozměrným životem malované tapety, a had i Bůh na ně vlídně shlíželi, jeden ze stromu, druhý z obláčku. Místnost byla okrouhlá a její krása jako by se nyní vysmívala strašlivým mukám své obyvatelky; jejím kdysi světlým vlasům, ztmavlým a slepeným potem, naběhlým žilám na dřívě bělostném hrdle, ústům rozšklebeným v hrůzné grimase.

Co mohlo být učiněno, to učiněno bylo; svíce a kadidlo prohřívaly komnatu s okenicemi utěsněnými tak, aby nerachotily.

Matka Edyve už ze svého kláštera Godstowu posbírala veškeré relikvie, aby zaslala nešťastnici pomoc svatých. Byla již příliš stará, a tak řekla sestře Havis, převorce kláštera, co

má dělat. Ta podle příkazů uvázala kůstku svaté Scholastiky na zmítající se rámě, nakapala z ampulky mléko svaté Marie na čelo a vložila ji do dlaně třísku ze svatého kříže, jenže ta zakrátko letěla obloukem přes celou místnost.

Opatrně, aby nezpůsobila sebemenší zvuk, sestra Havis vstala a odešla z komnaty. Žena, která stála u postele, vyšla ven za ní. „Kam jdeš?“

„Pro otce Pola. Poslala jsem pro něj, už čeká v kuchyni.“

„Ne.“

Jako přísná, ale dobře vychovaná křesťanka projevovala Havis postiženým velkou trpělivost, ale z téhle ženy jí vždycky pošubávalo kolem žaludku. „Je nejvyšší čas, Dakers. Ona už musí přijmout eucharistii.“

„Zabiju tě. Ona neumře. Zabiju i toho kněze, jestli sem přijde.“

Bylo to vyřčeno bez napětí a emocí, ale abatyše té ženě naprosto věřila, vždyť už i všechno služebnictvo odsud uteklo v hrůze, co se začne dít, jestli jejich paní opravdu zemře.

„Dakers, Dakers,“ povzdechla převorka — vždy oslovuj nepříčetné jejich jménem, abys jim připomněla, kdo jsou —, „nemůžeme přece odepřít blaho posledního svatého pomazání duši, která se již vypravuje na svou pouť. Jen se podívej...“ Vzala hospodyni za rameno a otočila ji tak, že obě měly výhled zpět do komnaty, kde se ztrápené tělo pod vlivem dvou tlumených hlasů opět zmítalo. Vypjalo se do bolesiplného oblouku tak, že se lože dotýkalo jen patami a temenem hlavy.

„Žádná lidská schránka nevydrží takové útrapy,“ řekla sestra Havis, „ona umírá.“

Otočila se a scházela po schodech dolů.

Tiché kroky ji následovaly, takže se pevně držela zábradlí, pro případ, že by dostala rázný šfouchanec do zad. Nezastavovala se, a byla to velká úleva, když se ocitla v přízemí a kráčela bělostně ledovým čerstvým vzduchem ke kuchyni, která se se svými komíny rýsovala proti nebi jako nějaká veliká pepřenka o pár yardů dál od věže.

Plameny z ohniště tu vrhaly jediné světlo a jejich rudé odlesky tančily na prostěradlech sušících se na hácích, jindy ověšených bylinkami a štrůčky slaniny.

Otec Pol, drobný šedivý mužík, který dnes více než jindy připomínal myšku, se krčil na stoličce a choval na kolenou vypasenou černou kočku; asi potřeboval něčí přítulnost.

Jeho oči se setkaly s abatyšinýma a pak sjely s tázavým výrazem k postavě hospodyně.

„Budeme tě nyní potřebovat, otče,“ pronesla abatyše.

Kněz s úlevou přikývl. Vstal, přepečlivě usadil kočku na stoličku, ještě jednou ji pohladil, popadl nádobu se svěcenným olejem, která stála u jeho nohou, a vycupital ven. Sestra Havis chvíli čekala, jestli hospodyně půjde s nimi, ale pak se otočila a šla za otcem Polem.

Osamělá Dakers hleděla do plamenů.

Požehnání biskupa, kterého povolali k její paní přede dvěma dny, tedy nezmohlo nic, o všem tom braku z kláštera ani nemluvě. Tady selhal sám křesťanský Bůh.

Tak tedy dobrá.

Dala se rychle do pohybu. Zašla do malinké komůrky hned vedle kuchyně, která byla jejím královstvím, a ze skříňky vzala pár věcí. Cestou zpátky si tiše mumlala nesrozumitelná slova. Na dřevěný špalek na sekání masa položila knihu vázanou v kůži. Na ni umístila velký krystal, jehož plošky v záři plamenů vrhaly mihotavé odlesky po celé místnosti.

Jednu po druhé pak zapálila sedm svic a z každé ukápala trochu vosku na špalek, aby ji mohla přilepit. Utvořila z nich kruh kolem knihy s krystalem a ony zářily jasným světlem stejně jako svíce nahoře ve věži, jen nevoněly tak pěkně po včelím vosku.

V kotlíku zavěšeném nad ohněm bublala vroucí voda; stále se tu vařila další a další voda na vyvářku prostěradel z lůžka nemocné. Těch prostěradel.

Žena se nad něj naklonila, aby se pohledem ujistila, že voda opravdu klokotá varem. Rozhlédla se po poklici na kotlík, velké dřevěné kruhové desce se železnou rukojetí uprostřed.

Našla ji a opatrně položila napodlahu vedle sebe. Z náčiní rozvěšeného po straně ohniště vybrala dlouhý pohrabáč a i ten si položila k nohám.

„Igzy-bidzy,“ začala mumlat, „šišnu šišnu, adony-manuy, ílam-pílam.“ Nevzdělanec by nejspíš měl dojem, že jde o nějakou nesmyslnou dětskou říkačku; avšak pozorný posluchač v těch vědomě zkomolených slovech poznal svatá jména boží z nejružnějších náboženství.

Hospodyně Dakers se shýbala pod prostěradly, když šla ke stoličce, na níž předtím seděl otec Pol; vzala do náručí kočku a hladila ji a mazlila se s ní stejně jako prve on. Byla to skvělá kočka, nejlepší lovkyně myši, jediné zvíře, jemuž Dakers povolila přístup do kuchyně.

Donesla ji až k ohništi, ještě naposledy ji pohladila jednou rukou a druhou hmátla po poklici na kotlík.

Nepřestávala přitom mumlat. Rázným pohybem vhodila kočku do vroucí vody a bleskově na ni přiklopila těžkou dřevěnou poklici. Držadlem prostrčila pohrabáč a zaklesla jej o okraj kotlíku.

Na krátkou chvíličko víko zarachotilo proti pohrabáči a zpod okrajů proniklo zoufalé vřeštění. Dakers poklekla před ohništěm a svěřovala oběť do mocné náruče svého Pána.

Když Bůh selhal, je načase obrátit se s prosbou k Satanu.

O osmdesát mil dále na východ Vesuvie Adélie Ráchel Ortese Aguilarová právě rodila dítě — nebo alespoň pomáhala přivést jej na svět.

„Zatlač, máti,“ řekla nápomocně nejstarší sestra ještě nenarozeného tvorečka stojící po straně postele.

„To jí ani neříkej,“ ozvala se Adélie východoanglickým přízvukem, „vona nemůže tlačit, dokud na to není ta správná chvílka.“ V této fázi porodu měla ta ubohá žena na jeho průběh pramalý vliv.

A já na tom nejsem o nic lépe, nevím, co dělat.

Nebylo to vůbec dobré, porod se příliš vlekl, takže matka, odolná žena z mokřin, která si nikdy na nic nestěžovala, už byla opravdu vyčerpaná.

Venku na travnatém plácku před domem zpíval Mansur ve společnosti Adéliina psa písničky své domoviny, aby zabavil ostatní děti, které se všechny narodily hladce, jen za pomoci sousedky a nože na chléb. I to Adélii přidávalo na vlastní bezradnosti a ona si v této situaci nedokázala vychutnávat ani jeho hlas, ani to zvláštní kouzlo eunušského sopránu nesoucího se v arabské mollové tónině přes anglickou mokřinu. Dokázala se jen upřímně podívat vnitřní síle té rodící ženy, která v jedné chvíli vydechla: „To je krásná písnička.“

Její manžel tak unesen zdaleka nebyl. Skrýval svou starost o ženu i sám sebe v přízemí, ve chlívě s krávou. Jeho hlas se donesl po dřevěných schůdcích až do patra, které bylo částečně seníkem a částečně obydlím a kde se nyní odehrával ten mučivý boj. „Takhle se nikdá nenatrápila, když jí s děckem pomáhala Goody Bainesová.“

To je pro Goody Bainesovou velká pochvala, pomyslela si Adélie. I když se ty předchozí děti rodily bez potíží, bylo jich už příliš mnoho. Musím Reedovi zdůraznit, že mu jich žena porodila za dvanáct let devět a další že ji pravděpodobně zabije, dokonce i pokud tento porod dopadne nakonec dobře.

Jenže na to vůbec nebyla ta pravá chvíle, teď si musím udržet sebejistotu, hlavně kvůli té rodiče. „Jenom buď rád, chlapče, že tu máte mě a že se nemusíš starat sám,“ zavolala dolů optimisticky.

Ano, mě. Mistryni v anatomii a cizinku se vším všudy. Obzvláště vyškolenou ve studiu mrtvol. Ani nevíš, jak máš právo dělat si starosti. Kdybys jen tušil, jak pramálo mám zkušeností s porody, tedy krom toho svého, klepal by ses hrůzou.

Ta neznámá Goody Bainesová asi věděla, co má dělat; stejně tak by si určitě poradila i Gylta, Adéliina společnice a chůva jejího dítěte, ale obě ženy byly právě někde na

cambridgeském trhu a vrátí se nejdřív zítra nebo až pozítří. Podařilo se jim odcestovat těsně předtím, než na Reedovu ženu přišly porodní bolesti. Ve zdejší dosti odlehlé části mokřin byla Adélie jediná, o kom se vědělo, že má nějaké znalosti týkající se medicíny, neduhů a trápení těla, a tak nezbylo než povolat právě ji.

A kdyby ta žena na loži měla polámané kosti nebo ji sužovala nějaká nemoc, Adélie by jí samozřejmě dokázala pomoci, neboť byla lékařka — a znala nejen bylin a jejich použití, nejen pragmatismu předávaného po řadu generací žen. Nešlo o šarlatánku, která by balamutila svoje pacienty nechutnými dryáky za nehorázné ceny. Ne. Adélie byla absolventkou velké, liberální, progresivní a obdivuhodné školy medicíny v Salernu, jež se vzpírala církvi tím, že zapisovala na svá studia i ženy, pokud samozřejmě byly dostatečně bystré.

Když profesori zakrátko zjistili, že Adéliin mozek se hravě vyrovná i těm nejlepším studentům mužského pohlaví, dostalo se jí vskutku mužsky důkladného vzdělání, které později završila tím, že se připojila ke svému židovskému otčimovi a jeho (odborné) práci v pitevně.

Získala výjimečné vzdělání, jenže právě teď jí všechna ta moudrost nebyla nic platná — a že to jinak bylo ohromné množství znalostí —, protože dokonce i na salernské univerzitě medicíny se všeobecně mělo za to, že otázky těhotenství či porodů je lepší nechat na porodních bábách. Adélie by dokázala pomoci miminku paní Reedové, kdyby bylo churavé, mohla na něm provést pitvu, kdyby umřelo, a zjistit, co jej zabilo — ale neuměla jej porodit.

Podala mísu s vodou a klůcky plátna starší dceři rodičky, přešla do opačného kouta místnosti a vzala z proutěného koše do náručí svoje vlastní dítě. Usadila se na otep sena, rozvázala tkanice na haleně a začala kojit.

Měla na to svůj názor — jako ostatně měla svůj vlastní názor na ledacos jiného —, a sice ten, že by kojení měly provázet pokojné a dobré myšlenky. Obvykle kojila dítě v zádveří své vlastní malé doškové chaloupky na Waterbeach

a nechávala při tom oči i mysl potulovat po mokřinách obklopujících řeku Cam. Zpočátku jí ta plochá zeleň připadala cizí a nepřátelská v porovnání s vlastními vzpomínkami na středomořské panoráma svého rodiště se siluetami rozeklaných skal tyčících se na pozadí tyrkysového moře. Ale i tahle rovina měla svoje kouzlo a Adélie postupně začínala obdivovat nesmírnost nebeské klenby nad bezpočetnými stíny vrb a olší, kterým místní říkali prostě „carr“, i hojnost ryb a zvěře i ptactva, kterými to v rákosinách, vodě i stromoví jen kypělo. „Hory,“ řekla jednou Gylta s otazníkem v hlase, „ty já teda nemusim. Akorát se pletou člověku do cesty.“

A navíc, teď už tahle země byla i domovem miminka v jejím náručí, což byl pro Adélii další důvod, proč to tu začínala bezmezně milovat.

Dnes si ovšem Adélie nemohla dopřát plné soustředění na pohodu s miminkem. Bylo třeba zachránit jiné děťátko a nemohla jej ani jeho matku nechat umřít kvůli vlastní nevšímavosti.

Omluvila se v duchu tvorečkovi v náručí a začala vzpomínat na podobu všech těl matek, která pitvala poté, co zemřely s ještě nenarozeným dítětem.

Byly to neradostné scény, ale když takové tělo leželo na mramorové desce stolu salernské pitevny, dokázala Adélie zadržet emoce, které to v ní vzbuzovalo, a učila se na mrtvých všemu, čím jim ještě mohla posloužit. Emoce nemají v umění pitvy prázdné místo, podstatou je jediné jasné, vytrénované pátrání rozumem.

Nyní, tady v té malinké rákosové chýši na samém konci světa to dělala taky, vymazávala z mysli utrpení ženy na loži a nahrazovala jej obrazy vnitřních orgánů, poloh, tlaků, nesprávně umístěných či poškozených partií. „Hmm.“

Ani si pořádně neuvědomovala, že odtáhla miminko od levého, nyní už prázdného prsu a přiložila jej na druhou stranu; pořád přitom hloubala nad tlakem na hlavičku a na mozek, nad pupeční šňůrou, nad tím, kdy a za jakých

okolností dochází k udušení plodu, vykrvácení rodičky či otravě krve... „Hmm.“

„Paní, pojď sem. Něco už vidím.“ Dcera pomáhala matce chytit se rukama za řemen připevněný k pelesti lože.

Adélie uložila svoje dítě do košíku, zavázala tkanici a přešla k nohám postele.

Opravdu se z matčina těla něco pomalu nořilo ven, jenže to nebyla hlavička dítěte, ale zadeček.

Proklatě. Porod koncem pánevním. Napadlo mě to už předtím, ale než jsem se sem dostala, dítě už kleslo do porodních cest a stejně už bylo příliš pozdě snažit se je obrátit ještě v děloze, i kdybych ostatně vůbec měla dostatek zkušeností a odvahy vsunout ruku dovnitř a pokusit se o to.

„Nezkusíš ho vytáhnout?“ zeptala se dcera.

„Ne, ještě ne.“ Strašlivá poranění způsobená násilným vytahováním plodu už Adélie také viděla. Raději se obrátila k rodičce. „*Teď* zatlač. Ať se ti to líbí nebo ne, *tlač*, paní.“

Reedova žena přikývla, přitáhla si řemen a zařala do něj zuby; pak začala tlačit. Adélie s dívkou posunuly matčino tělo skoro až přes okraj postele, tak aby mohla svou úlohu sehrát i gravitace.

„Přidržuj jí nohy natažené. Za kotníky, za mnou, takhle, ano, to je ono. Dobře, paní, jen tlač dál.“ I Adélie klečela na kolenou — to je dobrá porodní poloha — a modlila se.

Pomoz nám, Pane.

Čekala, dokud se neobjevil pupík s pupeční šňůrou. Zlehka se jí dotkla a ucítila silný puls. Dobře, to je dobře.

Teď to musím zkusit.

Rychle a opatrně vsunula ruku do matky a uvolnila jednu nožičku, pak i druhou; ohýbala zlehka drobounká kolínka.

„Tlač, paní, ještě *tlač*.“

Ano, skvěle, teď vyklouzl — bez tlačení, pěkně sám — i celý trup a ruce až po ramena. Adélie podložila jednu ruku pod tělíčko a druhou na záda a ucítila, jak se malinké plíce chvějí. Dýchá.

Nastal rozhodující moment. Do minuty by se děťátko udušilo. *Bože, ať jsi, který jsi, stůj nyní při nás.*

Nestál. Reedova žena už pozbyla poslední zbytky sil a hlavička miminka vězela stále ještě uvnitř.

„Podej mi ten vak, můj vak.“ Adélie bleskově vytáhla pitevní nůž, vždy dokonale čistý.

„Teď.“ Položila dceřinu ruku na správné místo na ohanbí.
„Stiskni to tady.“

Jednou rukou stále podpírala tělíčko dítěte a druhou bleskově nařízla hráz. Hlavička vyklouzla ven a Adélie, která stále ještě držela nůž, jej upustila, aby zachytila dítě.

A starší dcera hned pokřikovala: „Už je venku, táto.“

Domkář Reed se vzápětí objevil na žebříku a do místnosti zavanul pach kravského hnoje. „Pane na nebi, a co to je?“

A Adélie, docela zpitomělá z té úlevy, mu odpověděla: „Miminko přece.“ Bylo ošklivé, umazané od krve, slizké a svrasklé jako žabka, krčilo nožičky k bříšku a hlavě, jak bylo zvyklé z dělohy, ale bylo neporaněné, dýchalo, a když mu Adélie jemně poplácala po zádech, zaprotestovalo proti životu obecně a zvláště proti takovému příchodu do něj — pro Adélii tím nejkrásnějším zvukem a grimasou, jakou kdy na světě viděla.

„To vidím taky, ale *co* to teda je, né?“

„Aha.“ Adélii to konečně došlo a obrátila ten maličký poklad, aby se podívala. „Je to chlapeček, krásný chlapeček. Zhluboka se nadechla. „Šourek je tak opuchlý určitě jen dočasně a po čase se to samo spraví.“

„No, když ne, tak to se kluk nejspíš proslaví, né?“ poznamenal pan Reed.

Adélie oddělila pupeční šňůru, zašila rodičce naříznutou hráz a omyla ji a dcera mezitím očistila děťátko, zabalila jej do rouna a položila matce do náručí.

„Poslyš, paní, jak vlastně zní celý tvoje jméno, že bysme ho, víš, pojmenovali po tobě?“ zeptal se Reed.

„Já jsem Vesuvie Adélie Ráchel Ortese Aguilarová,“ řekla Adélie omluvně.

Rozhostilo se ticho.

„A co tenhle ten?“ ukázal Reed na Mansura, který se právě přišel i s ostatními dětmi podívat na ten zázrak.

„To je Mansur bin Fayî bin Nasab Al-Masaari Khayoun z Al Amarah.“

Ticho ještě zhoustlo.

Mansur, který díky vztahu s Gyltou začínal angličtině slušně rozumět, i když vyjádřit se sám ještě moc neuměl, řekl arabsky:

„Jede sem otec převor, viděl jsem jeho člun. Mohli by toho chlapce pojmenovat po něm — Geoffrey.“

„Převor Geoffrey?“ V mžiku slezla Adélie po žebříku do přizemí a běžela k nevelké dřevěné plošině, která sloužila jako přístaviště. Všechny domy v mokřinách měly vybudovaný přístup k některé z nesčetných říček a ramen; děti se učily zacházet s lodkou a bidlem, hned jak se jen naučily trochu chodit.

Jeden z nejmilejších Adéliiných přátel už s pomocí svého veslaře vystupoval z lodi. „Jápkak se ti daří, otče Geoffreyi?“ objala ho bez váhání. „Copak tě přivádí až sem? A jak se má Ulf?“

„Je to pěkné kvítko, ale náramně chytré. Má se dobře.“ Gyltin — a jak se šeptalo i převorův — vnuk před nějakou dobou začal bydlet a studovat v klášteře a měl tam zůstat až do jarního setí.

„To jsem ráda, že tě zase vidím.“

„I já, děvenko. Na Waterbeach mi řekli, kam jsi odjela. Vypadá to, že hora musí k Mohamedovi.“

„Ale je to pořád veliká hora,“ dodala Adélie a kousek odstoupila, aby se na otce Geoffreyho lépe podívala. Převor svatoaugustinské kanonie v Cambridgi byl jejím prvním pacientem, když přicestovala do Anglie, a následně se stal také její první spřátelenou duší. Teď si o něj dělala trochu starosti. „Mám dojem, že příliš nedodrжуješ dietu, kterou jsem ti nařídila.“

„*Dum vivimus, vivamus*,“ řekl na to on, „dokud žijeme, žijme naplno. Upsal jsem se epikurejcům.“

„A víš, jakou mají epikurejci úmrtnost?“

Mluvili spolu rychlou klasickou latinou, protože to pro ně oba bylo přirozené, ačkoli veslaře v převorově lodi to nutilo k zamyšlení, proč se před nimi pán skrývá do cizí řeči, o čem mluví, a ještě více se divili, jak mu může rozumět žena.

„Ale přijel jsi právě včas, otče převore,“ ozvala se znovu Adélie, „právě včas, abys mohl pokřtít ‚moje‘ první novorozence. Jeho rodiče to uklidní, i když je to zdravý krásný chlapec.“

Adélie se neřídila teorií křtění novorozenců, jako ostatně neschvalovala nic z toho, co považovala za barbarská dogmata tří hlavních náboženství světa. Bůh, jenž by nevpustil miminko k sobě do království nebeského, kdyby zemřelo předtím, než bylo skropeno trochou vody za doprovodu několika slov, zkrátka nebyl Bůh, se kterým by chtěla mít cokoli společného.

Jeho rodiče nicméně považovali tento obřad za velmi podstatný, už jen pro případ, že by došlo k nejhoršímu, dítě by mělo zajištěn křesťanský pohřeb. Domkář Reed už se stejně chystal poslat některé z dětí pro ošuntělého starého potulného kněze, který se o tuto oblast mokřin staral po duchovní stránce.

Teď ale celá Reedova rodina mohla bez dechu sledovat, jak ruce ověšené prsteny kropí čelo nejmladšího synka a hlas, sametový stejně jako roucho jeho majitele, jej vítá do vřelé náruče víry, slibuje mu věčný život a jmenuje ho „Geoffrey, ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého, amen.“

„Lidé z mokřin neděkují nikdy a nikomu,“ omlouvala se Adélie, když se svým vlastním miminkem v náručí nastupovala do převorovy lodi a za ní se hrnul pes jménem Strážce. Mansur s jejich lodkou je následoval. „Ale taky na to nikdy nezapomenou. Jejich vděčnost přebil úžas. Tvé zjevení, to na ně bylo prostě příliš, to bylo, jako kdyby mezi ně na zlatém paprsku sestoupil sám archanděl Gabriel.“

„*Non angeli, sed angli*, obávám se,“ poznamenal otec převor. Měl Adélii natolik rád, že on, který sám žil v cambridgeském

kraji už přes třicet let, se spokojeně nechal poučovat o zdejších zvycích mladinkou ženou z jižní Itálie.

Jen se na ni podívejme, běželo mu hlavou, oblečená je jako strašák do zelí, doprovází ji pes, po kterém bude tu loď nutné vykourit, aby byla zase čistá, a ona, určitě jedna z nejbystřejších duší v celém širém světě, si tady spokojeně chová v náručí svoje nemanželské dítě, chvíli poté, co pomohla na svět dalšímu hladovému krku v té barabizně.

Nepodivoval se jejímu rodičovství poprvé, i když věděl, že ona sama se tím vůbec netrápí, a snažil se o to také. Vychovali ji manželé ze Salerna, židovský lékař s křesťanskou ženou stejného povolání, kteří ji našli opuštěnou ve skalnatých svazích Vesuvu. Měla medově světlé vlasy, jaké se někdy v těch jižních krajích objevují mezi Řeky a Florentány. Většinou je ale nebylo vidět; pořád je nosila schované pod tou svou nepopsatelně nemožnou čapkou.

Je to pořád ta stejná podivínka jako tenkrát na cestě do Cambridge, když jsem ji viděl poprvé, pomyslel si převor Geoffrey. Vracel jsem se tehdy z pouti do Canterbury a ona jela na voze společně s tím Arabem a Židem. Měl jsem ji za jejich souložnici, nerozpoznal jsem v ní panenství vzdělané, studované ženy. Ale když jsem se svíjel v bolestech, Pane na nebi, jak jsem trpěl, jaká to byla bolest, tehdy se ona jediná mezi všemi křesťany, kteří mne obklopovali, zachovala jako skutečná samaritánka. Zachránila mi toho dne život a ponížila mě až k rozpačitému koktání, když ošetřovala mé nejintimnější partie, zacházela s nimi jako s hrstí vnitřností na polévku. A přesto ji tak obdivuji.

Přibyla do naší země na příkaz, odvolali ji od práce v salernské pitevně, aby se stala členkou skupiny židovského vyšetřovatele Simona Neapolského, jež měla za úkol zjistit, kdo vraždí cambridgeské děti — to byla nepříjemnost, která značně popuzovala krále anglického; způsobovala totiž rebelie a tím i dramatický úbytek daní.

Zde v Anglii, tak nesmírně odlišné od svobodomyšlného Salerna, musel v průběhu vyšetřování roli doktora zastávat

Adéliin sluha Mansur, zatímco Adélie vystupovala jako jeho asistentka. A chudák dobrák Simon — přestože byl Žid, převor na něj ve svých modlitbách nikdy nezapomínal — zaplatil za pátrání po vrahovi vlastním životem. I plamínek Adéliiny svíce málem vyhasl, ale případ byl nakonec vyřešen, spravedlnost se dostala ke slovu a daně začaly opět proudit do královské pokladny.

Adéliiny schopnosti zastat pozici soudního lékaře se ukázaly být natolik užitečné, že ji nakonec král Jindřich odmítl propustit zpět do Itálie, pro případ, že by ji opět potřeboval. Podle otce převora šlo o typický hamižný nevděk králů, i když i jemu osobně přinášelo potěšení mít tu neobyčejnou ženu i nadále nablízku.

Jak moc asi svůj exil tady nesnáší? Není to rozhodně za odměnu. Král nehnul ani prstem — byl ostatně mimo království —, když ji i Mansura cambridgeští felčáři žárlící na úspěšné vetřelce vyhnali z města do mokřin.

Nemocní a trpící však za nimi cestovali i sem a bylo jim jedno, že se jich dotýkají ruce cizáků a bezvěrců, hlavně že jim ty ruce dokázaly ulevit.

Pane, já se o ni bojím. Její nepřátelé ji za to zatracují. Jsou schopni použít existenci nelegitimního dítěte jako důkaz její morální zvrhlosti a dovléct ji před samého arcijáhna, aby ji odsoudil jako hříšnici. A co s tím já nadělám?

Převor záúpěl pocitem vlastní viny. Co jsem to vůbec pro ni za přítele? Nebo pro toho jejího Araba? Pro Gyltu?

Až do chvíle, kdy se ocitl na prahu samé smrti a Adélie ho zase vtáhla zpět do života, byl skálopevně přesvědčen o správnosti učení církve svaté o tom, že podstatná je pouze duše, nikoliv tělo. Fyzická bolest? To je Boží záměr, smíř se s tím. Vyšetřování? Pitva? Pokusy? *Sic vos ardebitis in Gehenna*, trpěti budete v plamenech pekelných.

Jenže Adélie si vypěstovala své názory a myšlenky v Salerno, kde si mnohé arabské, židovské a dokonce i křesťanské hlavy odmítaly na své cestě za poznáním stavět jakékoli překážky. Adélie říkala: „Jak může být Božím záměrem, aby se

někdo díval, jak se druhý topí, a nepodal mu pomocnou ruku? Sám ses topil ve vlastní moči. Měla jsem snad raději založit ruce na prsou než ulevit tvému měchýři? Ne, já jsem věděla, jak to udělat, a udělala jsem to. A věděla jsem to proto, že jsem studovala tu přerůstající žlázu v tělech mužů, kteří na to zemřeli.“

Byla to zvláštní upjatá bytůstka, nekultivovaná, působila někdy téměř dojmem jeptišky, až na tu téměř živočišnou upřímnost ovšem a taky na inteligenci a nenávisť k pověrám. Ale aspoň něco získala během svého pobytu tady v Anglii, pomyslel si; více ženskosti, trochu poddajnosti, a jistě, taky má to dítě — výsledek milostného dobrodružství stejně vášnivého a zároveň nepřiměřeného, až se to podobalo legendě o Heloise a Abelardovi.

Převor Geoffrey vzdychl a čekal, jestli se vůbec zeptá, proč ji on, tak zaneprázdněný a významný člověk, vlastně přijel osobně vyhledat.

Přicházející zima už zbavila mokřadní porosty listů a dopřávala tak řece neobvyklé množství slunečního svitu, takže klidná hladina odrážela tvary holých stromů na březích jako zrcadlo. Adélie, celá rozradostněná velkou úlevou a pocitem triumfu, vyjmenovávala svému miminku na klíně druhy ptáků poletující kolem loďky a opakovala jejich jména anglicky, latinsky i francouzsky a volala na Mansura v lodi za nimi, když si nemohla vzpomenout na patřičné arabské slovo.

Kolik je už vlastně tomuhle mému kmotřeňátku, zamýšlel se převor téměř s úžasem, osm měsíců? Devět? „To je snad trochu brzy učit ho cizí jazyky,“ poznamenal.

„Na to není nikdy příliš brzy.“

Konečně vzhlédl. „Kam vlastně jedeme? Předpokládám, že jsi se nevypravil tak daleko jen pro tu možnost, že bys tady zrovna pokřtil novorozeně.“

„To bylo pro mě neplánované privilegium, *doktoro*,“ řekl otec Geoffrey. „Byl jsem přijat zpět do požehnaného chlěva betlémského. Ale ne, to opravdu nebyl ten důvod. Tady ten

posel...“ ukázal na muže, který stál nehybně jako socha na přídi, „přijel do kláštera s předvoláním pro tebe, a jelikož by měl jistě potíže při hledání v tomto vodním labyrintu, nabídl jsem se mu, že jej doprovodím.“

Stejně mu bylo jasné, že s poslem musí jet, když šlo o předvolání, ona sama by totiž neuposlechla.

„Ale krucinál,“ prohlásila Adélie čistým východoanglickým nářečím — její slovní zásoba, stejně jako Mansurova, se díky Gyltiným výrazům docela rozrůstala. „Co že mi to přinesl?“

Posel byl vychrtlý mladík a Adéliin zamračený pohled jej málem srazil z lodi do vody. Když nabral rovnováhu, sjel očima vykulenýma překvapením na převora, aby si to náhlé poznání potvrdil. „Tohle je paní Adélie, pane?“ Vždyť je to jméno, které zní docela šlechticky, očekával jsem důstojnost, noblesu, dokonce snad krásu, šustění brokátu po mramorové podlaze a ne takovouhle ošuntělou ženštinu se psem a děckem.

Převor Geoffrey se usmál. „Jistě, to je lady Adélie.“

Ach jo, no tak dobře. Posel se uklonil, ladným pohybem si při tom odhodil plášť dozadu, aby ukázal bohatě vyšíváné znaky na kytlici, dva vzpínající se jeleny a zlatý kříž. „Přicházím s poselstvím od svého nejdůstojnějšího pána, biskupa ze St. Albans.“ A vytáhl svitek.

Adélie jej nepřevzala. Nechuť jí čišela z očí. „Co *ten* chce?“ Řekla to tak odměřeně, že se posel jen bezradně podíval na převora.

Otec Geoffrey se toho tedy ujal; sám podobný svitek také obdržel. Řekl proto latinsky: „Zdá se, že pan biskup potřebuje tvé znalosti, milá Adélie. Zve tě do Cambridge — týká se to jistého pokusu o vraždu v hrabství Oxfordshire. Domnívám se, že jde o záležitost politického charakteru.“

Posel dál nastrkoval Adélii svitek a ona si jej dál odmítala převzít. Obrátila se ke svému příteli. „Já nikam nejedu, otče Geoffreyi. Nechci.“

„Já vím, moje milá, ale právě proto jsem přijel. Obávám se, že budeš muset.“

„Já ho nechci ani vidět. Jsem tady spokojená. Gylta, Mansur, Ulf a tady to mrně...“ zakolíbala miminkem na kolenou. „Mně se na mokřinách líbí, mám ráda ty lidi tady. Nechtěj po mně, abych odsud odešla.“

Ta prosba mu rvala srdce, ale zatvrdil se. „Adélie, já nemám na vybranou. Náš pan biskup nám vzkazuje, že je to věc, která se týká samotného krále. *Krále*. Takže na vybranou nemáš ani ty. Ty jsi přece králova tajná zbraň.“

KAPITOLA DRUHÁ

Nikdo v Cambridgi nečekal, že spatří biskupa tak brzy. Před rokem a půl, poté co byl dosazen do čela biskupství St. Albans, se s ním město loučilo se vší pompou, jak se slušelo vůči muži, jehož slovo platilo hned po slově Božím, papežově a arcibiskupa canterburského.

A tak jej s velikou parádou vyprovodili na inaugurační cestu po rozlehlé diecézi, která mu měla trvat více než dva roky.

A teď byl najednou zpátky tady, daleko dříve, bez průvodu a zavazadel, s nimiž prve odjížděl, a jen se dvěma hlásnými, kteří o pouhých pár hodin dříve oznámili příjezd pana biskupa.

Přesto jej Cambridge uvítala. Slavně. Lidé padali na kolena a zvedali děti do výše, aby se jim dostalo požehnání toho velikého muže, jiní běželi po boku jeho koně a blábolili k němu svoje stíznosti v naději, že jim snad pomůže. A většina si prostě jen užívala tu podívanou.

Byl to proslulý muž, biskup Rowley Picot. Jeden z Cambridgeských. Účastnil se i křížového tažení. Do úřadu biskupa ho navíc jmenoval král, ne papež. To bylo dobře, protože král Jindřich II. byl lidem bližší a přirozeně jim připadal také mocnější než ta vzdálená osoba ve Vatikánu.

A taky to nebyl žádný takový ten biskup suchar, vědělo se o něm, že rád vyjíždí na lov, že se umí pořádně napít, že mu

ženy nejsou lhostejné, ale taky se proslýchalo, že se toho všeho vzdal od chvíle, kdy mu Pán Bůh poklepal na rameno. A navíc, cožpak to nebyl právě on, kdo vypátral a dostal před soud ty vrahy, kteří před časem sužovali celé město?

Mansur a Adélie s nešťastným biskupovým poslem v patách si vyměnili, že nejprve musejí na cambridgeském trhu najít Gyltu a nyní, když se jim to povedlo, ji Mansur zvedl do výšky, aby se mohla přes ten dav podívat, jak kolem projíždí sám biskup. „Načančanej je jak hovězí pečínka vo Vánocích,“ sdělovala Gylta dolů Adélii. „Vopravdu nechceš ani na chvílinku nechat malou kouknout?“

„Ne,“ řekla Adélie a přitiskla si dítě ještě víc k sobě.

„Von má i tu berlu biskupskou a všecko,“ divila se Gylta, „jenom nevím, jestli mu ta biskupská čepice zrovna sluší.“

Adélie v duchu viděla tu statnou ohromující postavu v mitře, ztělesňující podobně jako většina biskupů pokrytectví a dusivou faleš církve, která stojí nejen proti ní, Adélii, ale i proti veškerému pokroku, nezbytnému pro mentální i fyzické zdraví lidstva.

Ucítila dotyk na rameni. „Kdybys mne ráčila následovat, paní. Jeho lordstvo ti udělí audienci ve svém domě, ale nejprve musí přijmout šerifa a odsloužit mši.“

„*Snad udělí NÁM audienci, né?*“ šklebila se Gylta, když ji Mansur postavil zpátky na zem. „To je teda šílený, né? No ale že teda je.“

„Ehm.“ Biskupův posel — ukázalo se, že se jmenuje Jacques — byl stále ještě vyvedený z rovnováhy; Saracéni a ženy rybářky nepatřili zrovna k tomu druhu lidí, s jakými musel v rámci své služby jednat. Už poněkud zničeně poznamenal: „Paní, jsem si jist, že můj pán hodlá přijmout pouze tebe.“

„Tahle žena a tento džentlmen půjdou se mnou,“ řekla mu na to Adélie jednoduše, „jinak nejdu nikam.“

Být opět v Cambridgi ji rozrušilo. V tomto městě se odehrály zatím nejlepší i nejhorší chvíle jejího života; tady strašili duchové, jejichž kosti spočívaly v pokoji, zatímco jiní bědovali k Bohu, který je nechtěl a nechtěl vyslyšet.

„A ten pes taky,“ dodala ještě a viděla jasně, jak posel obrátil oči v sloup. Bylo jí to jedno, ústupek učinila už tím, že vůbec došla sem. Když se cestou zastavila u sebe doma, aby pro všechny připravila pořádné zimní oblečení, zašla dokonce tak daleko, že si umyla vlasy a převlékla se do svých nejlepších šatů (i když i na nich už začal neúprosně hlodat čas), a i to bylo víc, než sama vlastně chtěla.

Episkopální rezidence — biskup měl k dispozici jednu takovou v každém větším městě diecéze — se nacházela na území farnosti svaté Marie, byl to palác, kde to nyní bzučelo služebnictvem a přípravami na neočekávaný příjezd pána.

A tak byli všichni tři, i se čtyřnohým Strážcem v patách, uvedeni do velkého sálu v patře, kde se právě stahovaly přehozy z těžkého, bohatě zdobeného nábytku. Otevřenými dveřmi na protějším konci bylo vidět zlacené štukování v ložnici, kde lokajové upevňovali brokátové závěsy na baldachýn nad honosným ložem.

Jeden z nich zahlédl, jak se dovnitř dívá Mansur, a přešel ke dveřím, aby mu je rázně přibouchl přímo před nosem.

Strážce zvedl zadní nohu a označkoval vyřezávanou zárubeň.

„Hodnejskej pesek,“ pochválila ho Gylta.

Adélie položila rákosový koš s právě se probouzejícím dítětem na mosazí pobitou truhlu, přitáhla si stoličku, rozvázala tkanice na haleně a začala kojit. No jestli to není úžasné děcko? Dívala se na něj: zvyklé na ticho v mokřinách, ale ani tady v tom ruchu na něm není vidět žádný strach, jen zájem, stejně jako předtím v té vřavě venku ve městě.

„Takže,“ nadechla se Gylta. Ty dvě ještě vůbec neměly ani chvilku, aby si mohly promluvit mezi čtyřma očima. „Copak ti pan biskup asi teda chce?“

Adélie pokrčila rameny. „Abych se podívala na případ pokusu o vraždu někde v Oxfordshiru, tak mi to řekl převor Geoffrey.“

„Bych do tebe neřekla, že se sem poženeš kvůli tomudle.“

„Já jsem ani nechtěla, ale prý je to na příkaz krále.“

„Ale sakra,“ zareagovala na to Gylta.

„No právě.“ Příkaz od Jindřicha Plantageneta, to je hotové ultimátum, člověk se mohl při vykonávání úkolu všelijak kroutit, ale neuposlechnout znamenalo velké ohrožení.

Byly časy, kdy Adélie Jindřicha II. hořce nenáviděla za to, že ji uvěznil na ostrovech jen proto, že zjistil, jaké má schopnosti: umí od mrtvých vyčíst tajemství jejich skonu. A tak ji chtěl mít prostě jen po ruce, aby jejího talentu mohl případně znovu využít. Ale byly také časy, kdy se tím příliš ne-trápila.

Začalo to všechno velkým dopisováním mezi anglickým králem a jeho rovnocenným příbuzným Vilémem, sicilským králem; šlo tehdy o pomoc s vraždami dětí v Cambridgi, k čemuž se hodil jedině studovaný člověk ze Salerna. A pro všechny to znamenalo velký šok, když se ukázalo, že Salerno vyhovělo posláním mistryně ve výkladu smrti, nikoliv mistra, ale úkol byl nakonec splněn — a přinejmenším král Jindřich byl spokojen. Dokonce natolik, že následovaly další dopisy králi Vilémovi, tentokráte se žádostmi, aby Adélie směla zůstat o něco déle.

Všechno to proběhlo bez jejího přání nebo alespoň svolení, bylo to vlastně určité pirátství, pro anglického vladaře tak typické. „Já nejsem nějaká věc,“ křičela na něj tenkrát, „nemůžeš si mě půjčit, jsem lidská bytost.“

„A já jsem král,“ řekl jí na to Jindřich. „Když řeknu, že tu zůstaneš, tak tu taky zůstaneš.“

Proklatý chlap, vždyť mi ještě ani nezaplátil za všechno, co jsem vykonala, za to nebezpečí, kterým jsem prošla, za ztrátu milovaných přátel — do konce svých dní budu truchlit pro svou společnici a bývalou chůvu Margaret i pro Simona Neapolského, pro toho moudrého a pozorného muže, jehož společnost mi nahrazovala otce. A nakonec i pro psa Hlídače, vždyť to bylo dobračisko, které nebylo možno nemilovat.

Ale na druhou stranu mám pořád ještě Mansura, oblíbila jsem si Anglii i místní lidi, dostalo se mi daru v podobě přá-

telství s převorem Geoffreyem, Gyltou a jejím vnukem, a co je ze všeho nejlepší, mám svoje děťátko.

A přesto, že Plantagenet je lstivý, výbušný a lakotný syčák, je to přece jen dobrý král, přímo skvělý král, a to nejen proto, že vládne říši rozkládající se od hranic Skotska až po Pyreneje. Sváry mezi ním a arcibiskupem canterburským, Tomášem Becketem, tím proklatcem, skončily vraždou dotyčného arcibiskupa. Podle Adélie byl Jindřich samozřejmě v právu. Tragédií ovšem bylo, že povýšenecký, konzervativní, Židy nesnášející Becket odmítal jakoukoliv reformu neméně zpátečnické církve tak zarputile, že dohnal svého krále až k zoufalému výkřiku: „Kdo mě kdy zbaví toho nezkroutného kněze?“ Neboť tuhle jedinou větu si jistí královi rytíři okamžitě vysvětlili jako touhu po Becketově smrti. Přeplovli se přes kanál do Canterbury a spáchali tam čin, jenž vyústil ve svatořečení nového mučedníka, který býval sice stačeným, ale docela hloupým člověkem s klapkami na očích. Poskytli tak církvi výbornou záminku, aby mohla pronásledovat a sužovat krále, který se snažil její moc zkrotit a lepšími zákony, humánnějšími než kdekoli jinde na světě, vnést do života lidí více spravedlnosti.

Ano, nazývali Jindřicha Plantageneta zloduchem a byly chvíle, kdy o něm i Adélie smýšlela podobně, jenže ona si současně byla vědoma toho, že ty jeho modré oči nahánějící hrůzu vidí dál do budoucnosti než kterékoliv jiné. Dosedl na trůn Anglie zchvácené a vyčerpané občanskou válkou a přinesl jí bezpečnou prosperitu, kterou jí ostatní země mohly jen závidět.

Říkalo se, že jeho žena a synové stojí proti němu a strojí různé úklady, a Adélie i v tomhle viděla určitou logiku — on měl před každým takový intelektuální náskok, že osobní vztahy s ním nemohly vést nikam jinam nežli — obrazně řečeno — k udýchanému a marnému poklusu za zadkem jeho koně.

Když ovšem církev postavila Adélii během jejího pátrání po vrahu cambridgeských dětí před soud, byl to právě ten

věčně zaneprázdněný král, který si našel čas na to, aby do procesu osobně vstoupil a zprostil ji všech obvinění.

Taky jsem si to zasloužila, říkala si. Copak jsem nevyřešila jeho potíže a nezachránila spoustu peněz? Nejsem jeho poddaná, jsem Sicilanka a on nemá žádné právo nutit mě, abych mu sloužila.

Což by byl nepochybně oprávněný názor, kdyby ovšem Adélie občas nepovažovala službu pro krále Jindřicha II. anglického za jisté privilegium.

Ale to už raději naposledy v duchu proklela ty modré oči a v zájmu dobrého zažívání miminka se snažila očistit svou mysl od myšlenek na krále. Problém ale spočíval v tom, že ta rozlehlá síň tady byla zrcadlem církve, která Adélii popuzovala ještě více než král. Naprosto všechno tu bylo strnule a honosně náboženské — masivní biskupské křeslo, vypořstované a zlatem vykládané klekátko, kde mohlo Jeho lordstvo pohodlně složit kolena před Kristem, jenž zemřel v bídě, a nakonec i ten vzduch přesycený kadidlem.

Adélie tím vším pohrdala a ten okázalý přepych v duchu srovnávala s obydlím převora Geoffreyho, které působilo mnohem svatějším dojmem už proto, že se v něm vyskytovaly i světské věci — v koutě stály rybářské pruty, vonělo to tam dobrým poctivým jídlem, na římse krbu stála překrásná bronzová soška Afrodity přivezená z Říma a hned vedle měl převor zarámovaný dopis od studenta, na nějž byl velmi hrdý.

Miminko bylo nakojené. Gylta si ho vzala na rameno, aby si říhlo — o tuhle chvíli spolu obě ženy často přátelsky soupeřily, vždyť neznaly uspokojivější zvuk než tiché říhnutí toho malinkého tvorečka.

Čerstvě zapálený oheň v železném koši ještě nestihl dostatečně ohřát vzduch v místnosti, a tak Gylta přidala do košíku ještě jednu příkrývku, než do ní dítě uložila ke spánku. Pak poodešla blíž k ohni a rozhlížela se samolibě kolem sebe.

„Tak zase vražda, jo? To zas budou starý časy ve starým složení, né?“

„Pokus o vraždu,“ opravila ji Adélie. „A navíc, staré časy to nebudou.“

„Ale trochu si pocestovat, to zas nebude úplně k zahození,“ trvala na svém Gylta. „Furt lepší než na zimu zamrznout v těch pitomejch mokřiskách.“

„Ale vždyť ty máš zimu na mokřinách ráda, a já taky.“ Adélie se už naučila i bruslit.

„No jo, ale to ještě neznamená, že si to neužiju klidně někde jinde.“ Gylta byla i přes svůj pokročilý věk stále stejná dobrodružná povaha. Poškrábala se za krkem a ukázala na proutěný košík. „Copak asi Jeho lordstvo poví na ten náš malinkej poklad?“

„Můžu jenom doufat, že se nebude ptát, kdo je otcem.“

Gylta překvapeně zamrkala. „Ale to nebylo hezký. To von přeci neudělá, to prostě neudělá. Co tě na něm tak štve?“

„Já jsem sem nechtěla jít. Gylto. Biskupové, králové, nikdo nemá žádné právo cokoliv po mně chtít. Já to neudělám.“

„A copak máš nějakou jinou možnost, děvče?“

Venku za dveřmi se ozvaly kroky. Adélie zaťala zuby, ale dovnitř vstoupil jen jakýsi drobný kněz.

Nesl břidlicovou tabulku a v druhé ruce zapálenou svíci v držáku, kterou teď opsal velký oblouk před tvářemi žen i Mansura, aby si je mohl lépe prohlédnout silně krátkozrakým pohledem.

„Jsem otec Paton, sekretář pana biskupa,“ řekl, „a vy jste... ano, ano.“ Aby se ujistil, položil tabulku na stůl, sundal z ní kryt a posvítíl si. „Jeden Arab mužského pohlaví a dvě ženy, ano.“ Vzhlédl. „Bude vám poskytnut vůz na cestu do Oxfordu, se všemi službami i zásobami, pro každého z vás zimní plášť, zásoba otopu a plat jeden šilink denně do té doby, dokud nebude Jeho lordstvo spokojeno, že práce byla řádně vykonána. A nebudete vznášet žádné další požadavky.“

Znovu zaostřil na tabulku. „Ach a ještě, Jeho lordstvo bylo informováno o existenci dítěte a vyjádřilo ochotu udělit mu

požehnání.“ Čekal projev vděčnosti. Když se žádného nedočkal, dodal: „Může být uděleno nyní a na tomto místě. Je dotyčné robě přítomno?“

Gylta si stoupla mezi něj a košík.

Kněz nepochopil, že je vnímán jako hrozba, podíval se ještě jednou do tabulky, a protože nebyl zvyklý jednat se ženami, oslovil Mansura: „Čtu tady, že jsi studovaný v medicíně?“

A zase se nedočkal odpovědi. Kromě kněze nikdo v místnosti nepromluvil.

„Tady jsou instrukce pro vás. Odhalit provinilce, jenž před třemi dny...,“ zkontroloval datum, „...ano, bylo to o svátku svaté Leokádie..., před třemi dny se pokusil připravit o život ženu jménem Rosamunda Cliffordová z Wormhold Tower poblíž Oxfordu. Vyžádáte si v tomto svém úsilí pomoc jeptišek z opatství Godstow.“ Poklepal na tabulku kostnatým prstem. „Je nutno zdůraznit, že pokud vám řečené jeptišky poskytnou zdarma ubytování v klášteře, bude vaše odměna náležitě zkrácena.“ Letmo po nich hodil pohledem a pak se vrátil k hlavnímu tématu. „Veškeré informace budou neprodleně zasílány Jeho lordstvu — pro tento účel dostanete posla — a vy se zavázete, že nevyzradíte nikomu jinému nic o svých znalostech a zjištěních, jež musejí být samozřejmě získána diskrétně.“

Pátral v zápiscích na břidlici po dalších detailech, a když žádné nenašel, zaklapl kryt na tabulce. „Koně i vůz budou připraveni do hodiny a mezitím se pro vás chystá krmě. Bezplatně.“ Špička nosu mu samou velkorysostí zaškubala.

Tak je to už všechno? Ne, ještě jedna věc. „Předpokládá se, že dítě by bylo značnou překážkou při pátrání, a z toho důvodu jsem zařídil, že se o něj bude ve vaší nepřítomnosti starat chůva a kojná v jedné osobě.“

Tvářil se pyšně, že ho to napadlo. „Byl jsem informován, že platba pro tuto osobu je jeden penny denně, což bude odečteno... Auau au, pusť mě!“

V té chvíli už ho Mansurova ruka totiž držela za komži ve vzduchu a tak trochu připomínal hodně zaskočené kotě.